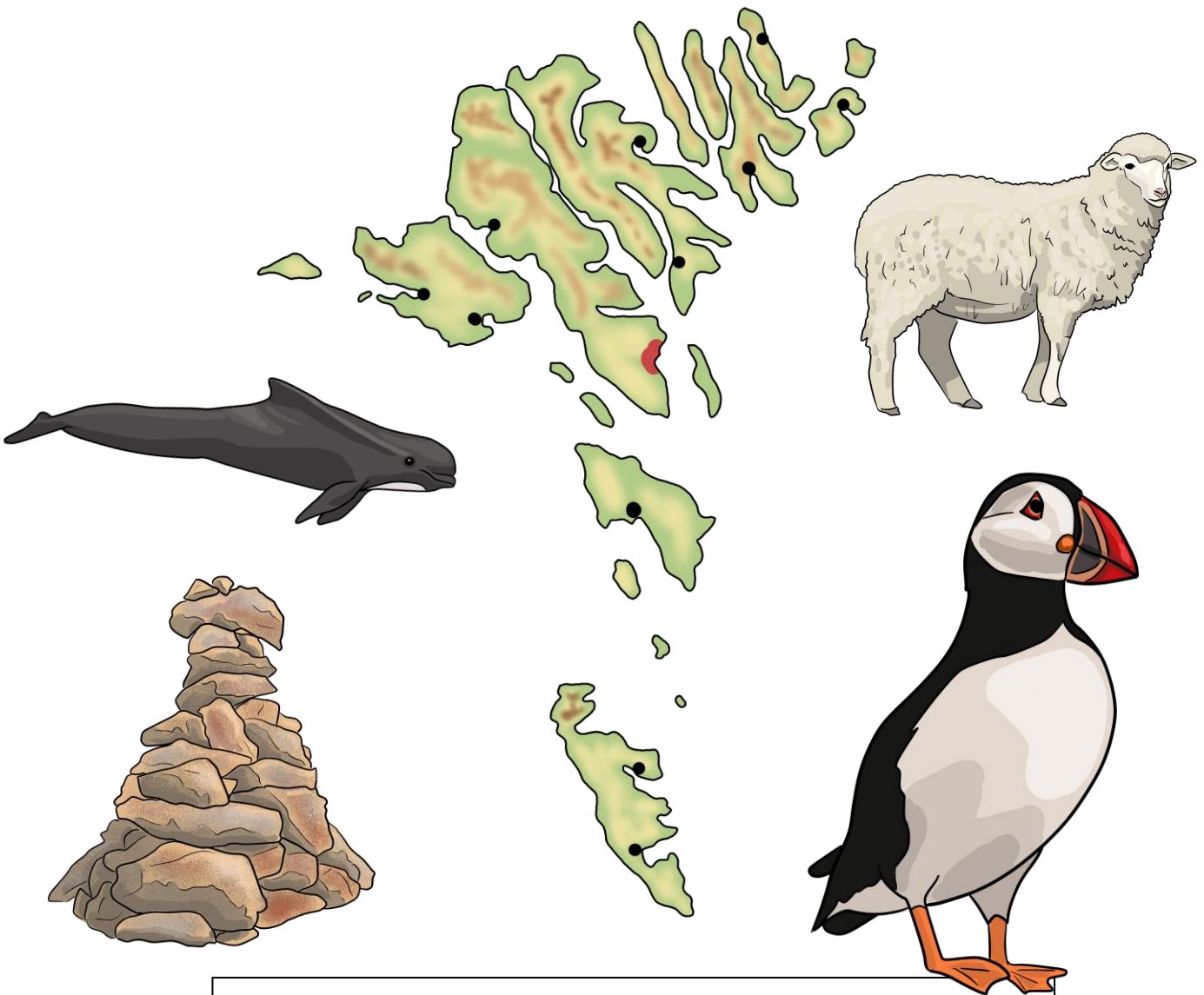

FÆRØERNE

FØROYAR

Navn:

Klasse:

HVAD VED JEG ALLEREDE?

Hvad ved du om Færøerne allerede? Skriv løs på linjerne.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kig på forsiden. Kender du nogle af tingene på tegningerne? Hvilke?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

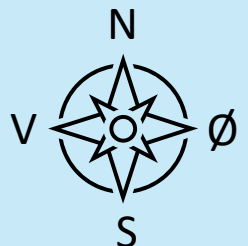
.....

KORT OVER FÆRØERNE

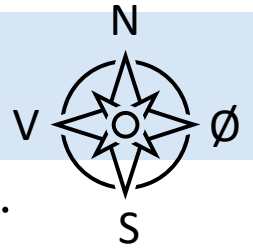

ØENS NAVN
Bynavn

Færøerne
Føroyar

KORTJAGT

Kig godt på kortet over Færøerne og svar på spørgsmålene.

STYR PÅ ØERNE

Hvilken ø ligger længst mod syd?

Hvilken ø ligger længst mod vest?

Hvilken ø ligger længst mod øst?

Hvilken ø er størst?

Hvilken ø er mindst?

Skriv to bynavne

På hvilken ø ligger Torshavn? Mykines Kalsoy Streymoy

På hvilken ø ligger det højeste punkt? Hestur Eysturoy

FÆRØERNE

Færøerne er en gruppe af små vulkanøer, der ligger ude midt i Atlanterhavet. Færøerne ligger mellem Island og Norge, men er en del af det danske kongerige. Der er 330 km til nærmeste land, som er Shetlandsøerne nord for Skotland.

Øerne fylder sammen 115 km i længden og 75 km i bredden. På Færøerne er der mange fjelde og klipper. De fleste byer ligger ud til vandet i små dale. Resten af landet er ret højt og fyldt med fjelde og klipper. Det højeste fjeld er 880 meter højt og hedder Slættartindur.

Fordi Færøerne ligger midt ude i Atlanterhavet, skifter vejret meget tit. Det ene minut er der solskin, og kort efter kan der komme regn og dis. Da øerne ligger længere mod nord end Danmark, bliver somrene ikke lige så varme.

På Færøerne bor der ca. 54.000 mennesker. Næsten halvdelen af dem bor i eller omkring hovedstaden Torshavn og resten i små bygder rundt omkring på øerne.

Færøerne består af 18 øer. Nogle er store, og andre er meget små. Den største ø er Streymoy, og der er også her, hovedstaden ligger. Den hedder Torshavn, og her bor der 13892 mennesker. Den mindste ø hedder Litla Dímun, og det er en høj ø, som man kun kan komme op på i godt vejr. Det er den eneste ø på Færøerne, hvor der ikke bor mennesker. På øen bor der kun får, fordi man mener, der er noget ekstra lækkert græs der.

Mellem de øer, der ligger tæt på hinanden, kan man køre gennem tunneller under vandet eller over en bro. Der er også tunneller gennem nogle af fjeldene. Mellem Eysturoy og Streymoy er der verdens eneste rundkørsel under vandet. De øer, der ligger lidt længere væk, kan man komme til med en færge eller selv sejle ud til.

OPGAVER

GEOGRAFI

Hvor mange øer er der på Færøerne? 15 18 23

Hvad hedder hovedstaden på Færøerne?

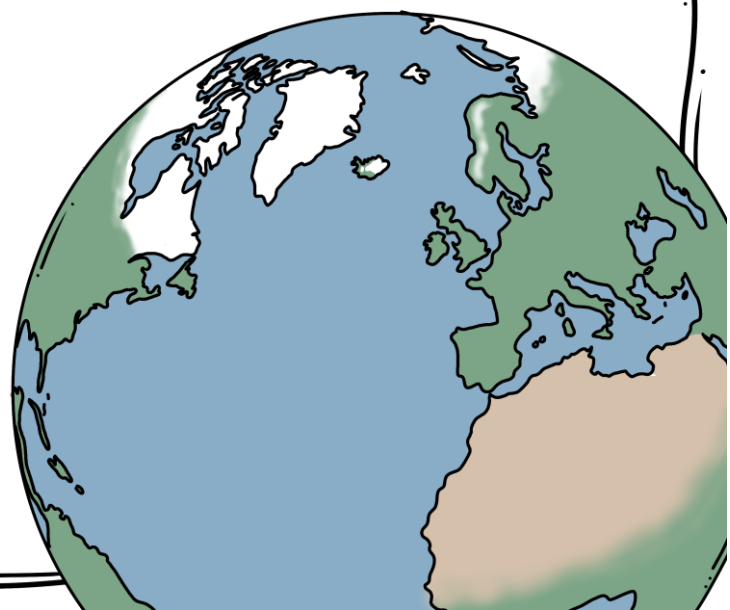
I hvilket hav ligger Færøerne?

Hvor bred er Færøerne? 220 km 50 km 75 km

Hvilket land ligger Færøerne tættest på geografisk?

Hvad hedder Færøernes mindste ø?

Hvilket land er Færøerne en del af?

FÆRØERNES HISTORIE

Færøerne har en lang historie, der begynder helt tilbage i vikingetiden. Måske var irske munke forbi øerne lidt før år 800, men de boede ikke der i længere tid. Omkring år 800 kom de første vikinger sejlene over havet i deres både. De slog sig ned i de grønne dale og ved fjordene, hvor de begyndte at fiske, holde får og bygge små gårde.

Senere blev Færøerne en del af Norge. Dengang havde Norge og Danmark samme konge. Efter nogle hundrede år kom Færøerne til at høre under Danmark, fordi Norge og Danmark blev skilt efter en krig. Færøerne, Island og Grønland hørte også til Danmark efter den krig.

I dag er Færøerne stadig en del af det danske rige, og de har samme konge, penge og forsvar som Danmark, men de har deres eget folketing og bestemmer selv over mange ting. Det kalder man for selvstyre.

Livet på øerne har altid været præget af naturen. Vejret skifter hurtigt, og det har gjort det både spændende og svært at bo der. I gamle dage var det hårdt arbejde at fiske og holde dyr, og det var svært at rejse mellem øerne – især når vejret var dårligt. I dag er der tunneller, færger og fly, som gør det lettere at komme rundt og holde kontakt med resten af verden.

Færøerne har altid været gode til at bevare deres traditioner. De har deres eget sprog, færøsk, og gamle fortællinger og sange er blevet husket og fortalt videre i mange generationer – især gennem kædedansen. Det er noget af det, der har gjort, at færøsk sprog og kultur stadig lever videre den dag i dag.

OPGAVER

FÆRØERNES HISTORIE

Hvem var de første mennesker, som bosatte sig på Færøerne?

Hvornår kom de første mennesker til Færøerne?

Hvilket land hørte Færøerne til først? Sverige Norge

Hvad har gjort, at det færøske sprog og kultur stadig er her?

Hvordan var livet på Færøerne i gamle dage?

Hvilke ting er det samme på Færøerne og i Danmark?

FÆRØERNES DYR

Da Færøerne er et meget lille land ude i havet mod nord, findes der ikke så mange forskellige dyr og planter der. Faktisk findes der slet ikke krybdyr og padder. Der er heller ikke sommerfugle og mariehøns, fordi sommeren aldrig bliver rigtig varm.

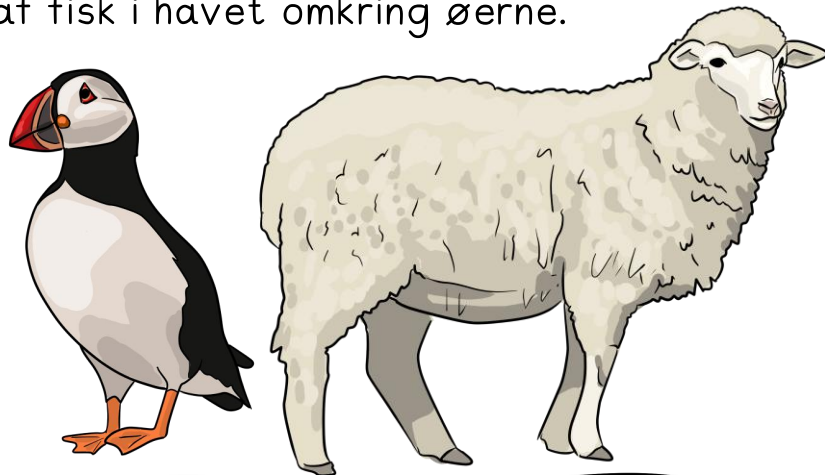
I gamle dage var der ikke engang pattedyr på land. Nu er der til gengæld rigtig mange får på Færøerne – der er endda flere får, end der er mennesker. Fårene er kommet dertil med menneskene.

Færingerne er dygtige til at lave uld fra fårene, og mange madretter har lam i sig.

Der er også kommet mus og heste med menneskene til Færøerne. Musene er ret specielle, fordi de hurtigt har udviklet sig til at bo forskellige steder på øerne. Fx har musene på en af øerne, Mykines, udviklet ekstra lange ben på ret kort tid. Forskere tror, at musene har tilpasset sig det **bakkede og stejle landskab** ved at få længere ben, så de nemmere kan løbe rundt.

Der findes ingen farlige dyr på Færøerne.

De dyr, som nok altid har været der, og som kommer igen og igen, er fuglene. Færøernes klippesider er rigtig gode steder for nogle fuglearter til at bygge reder i. De fugle, som der er rigtig mange af er lunder (søpapegøje), lomvier, alke og suler. Fuglene bygger rede i fjeldene og lever af fisk i havet omkring øerne.

OPGAVER

FÆRØERNES DYR

	Sandt	Falsk
Der lever mange sommerfugle på Færøerne.	☐	☐
Der er ikke krybdyr på Færøerne.	☐	☐
Der er ikke så mange forskellige planter på Færøerne.	☐	☐
Der er flere får end mennesker på Færøerne.	☐	☐
Der lever bjørne og ulve på Færøerne	☐	☐
Færøerne er hjem for mange fugle hvert år.	☐	☐

Hvilke dyr har menneskene bragt til Færøerne?

Hvorfor tror du ikke, der er farlige dyr på Færøerne?

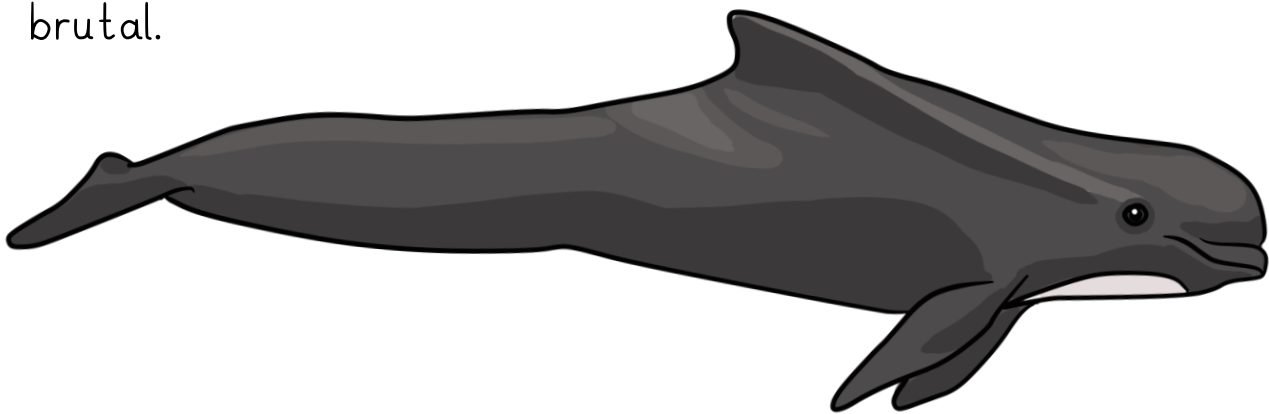
Hvorfor er Færøerne et godt sted for fugle?

DYR I HAVET

Der lever mange forskellige dyr i vandet omkring Færøerne, og nogle af dem er helt særlige for området. Fordi Færøerne ligger midt i Atlanterhavet, kommer der mange havdyr forbi øerne – både store og små.

En af de mest kendte havdyr ved Færøerne er **grindehvalen**. Den ligner en stor delfin og svømmer i flokke på op til 100 dyr. Når grindehvalerne kommer tæt på kysten, kan færingerne lave en **grindefangst**, som er en gammel tradition, hvor man fanger hvalerne til mad. Grindekød og hvalspæk er en del af den færøske madkultur, men det er også noget, der bliver diskuteret meget – både på Færøerne og i resten af verden, fordi grindefangsten kan virke brutal.

Ud over grindehvalen kan man også se andre store havdyr. En gang imellem kommer der **spækhuggere** forbi. Man kan også se **delfiner**, som springer i bølgerne omkring færger og både.

I fjordene gemmer **gråsælerne** sig i grotter og huler. De er nysgerrige dyr, som kan finde på at kigge op af vandet, når bådene sejler forbi.

Der er også masser af **fisk** i havet ved Færøerne. **Laks, torsk, sild og rødspætter** er nogle af de vigtigste fisk. Særligt **laksen** er meget vigtig for Færøerne. Mange steder har man lavet laksefarme i havet, hvor man opdrætter laks, som bliver solgt til mange lande i verden. Man siger, at de færøske laks er nogle af de bedste i verden.

OPGAVER

HAVDYR VED FÆRØERNE

Nævn 6 havdyr, som lever ved Færøerne:

Hvor mange grindehvaler kan der være i en flok?

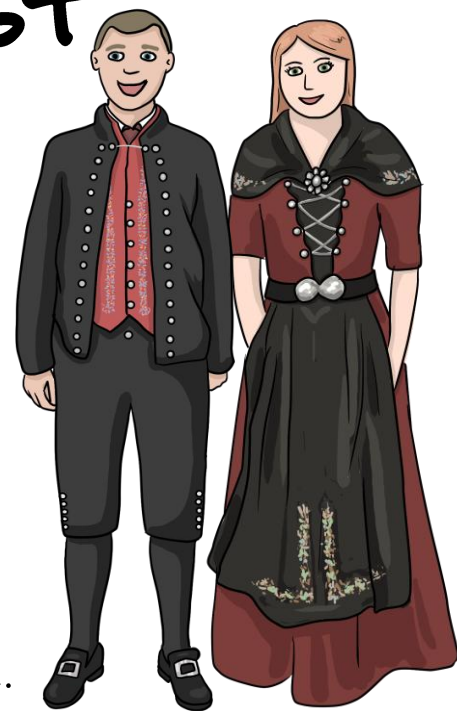
Hvad gør færingerne med grindehvalerne?

Hvilken fisk er vigtig for Færøerne? Hvorfor?

Hvilke andre store havdyr kommer forbi Færøerne?

NATIONALDRAGT

På Færøerne bruger man en nationaldragt ved særlige begivenheder. Det kan være på nationaldagen den 29. juli eller til bryllupper, og når man stopper i skole. Da der begyndte at komme tøj til Færøerne fra andre lande, blev det færøske tøj noget mere særligt og senere til festtøj.

Mændene og kvinderne har ikke den samme dragt.

Mændenes dragter er knæbukser med lange strømper til. De kan også have en hat på. På overkroppen har de en hvid skjorte og en vest med flotte mønstre. Øverst en slags cardigan med mange sølvknapper langs åbningen.

Kvindernes nationaldragt er en kjole med flotte mønstre, som er broderet på et forklæde og mange sølvsmykker foran. Kvindernes kjole har et bælte med et stort sølvsmykke foran. På brystet er der sølvkæder i zigzag.

ÓLAVSØKA - OLAVI - NATIONALDAGEN

Ólavssøka (udtales "Olavssøka") er Færøernes nationaldag og bliver fejret hvert år den 29. juli. Fejringen foregår især i Torshavn, hvor der er musik, folk i nationaldragter, sport, koncerter og mange glade mennesker i gaderne.

Dagen begynder med, at det færøske ting (folketinget) åbner, og man mindes helgenen Olav den Hellige, som døde i et slag den 29. juli i år 1030. Derfor hedder dagen Ólavssøka. For mange færinger er Ólavssøka både en festdag, en fridag og en tradition, der samler hele landet.

OPGAVER

NATIONALDRAGT

Hvornår bruger man nationaldragten på Færøerne?

Skriv 4 ting fra kvindernes og mændenes nationaldragt.

KVINDERNES

MÆNDENES

Hvad hedder nationaldagen på Færøerne?

Hvornår er nationaldagen? 29. maj 27. juli 29. juli

Hvad laver man på nationaldagen?

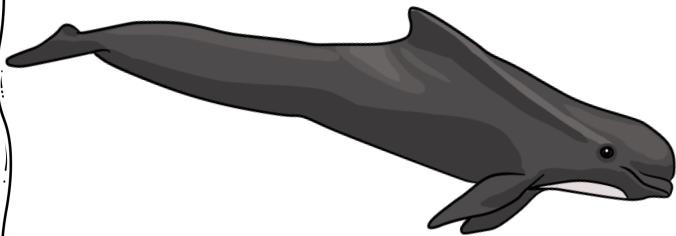
SÆRLIGE FÆRØSKE TING

GRINDEHVAL

Grindehvalen er en stor tandhval, der lever i flok og ofte svømmer tæt på Færøerne. Den kan blive op til 5 meter lang og ligner en kæmpe delfin.

I mange hundrede år har færingerne fanget grindehvaler, når de kom ind i fjordene. Det kaldes en **grindefangst**, og det har været en vigtig måde at skaffe **mad og spæk** på. I dag sker det kun, når der er brug for det, og det bliver nøje kontrolleret.

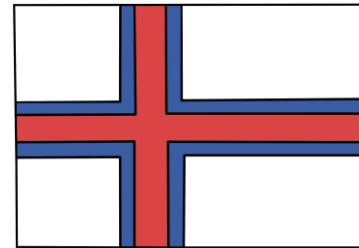
Grindehvalen er stadig en vigtig del af færøsk kultur og historie.

FLAG

Det færøske flag hedder Merkið. (mærket). Det har et rødt kors med blå kanter på en hvid baggrund. Det ligner flagene fra Norge og Island, fordi de alle har kors og samme farver – bare i forskellig rækkefølge. Det hvide i flaget står for de skummende bølger og den rene himmel. Det røde og blå viser, at Færøerne har bånd til både Norge og Island.

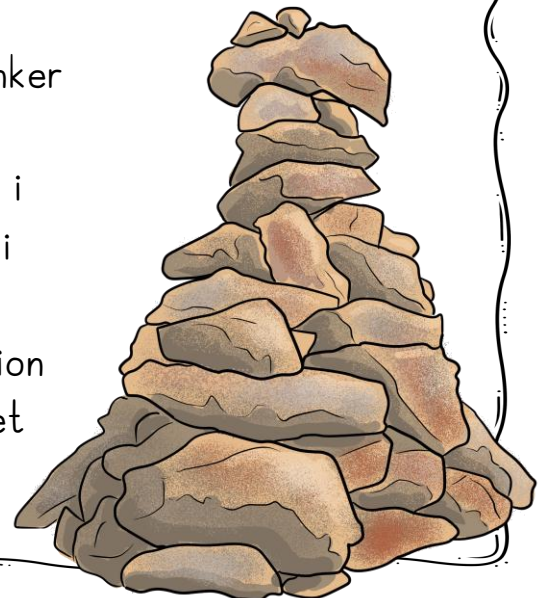
Flaget blev lavet af færøske studerende i Danmark og blev brugt første gang i 1922. Først i 1940 blev det godkendt som Færøernes rigtige flag.

STENBUNKE

Rundt omkring på Færøerne kan man finde små bunker af sten, som folk har lagt oven på hinanden. Man kalder dem Varði. Sådanne stenbunker blev brugt i gamle dage som vejvisere, så man kunne finde vej i det bakkede landskab og i tåget vejr.

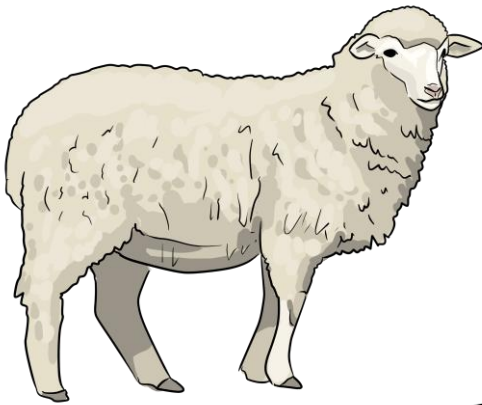
I dag laver nogle stadig stenbunker som en tradition eller som et minde om en vandretur. De er blevet et særligt kendetegn for Færøerne.

SÆRLIGE FÆRØSKE TING

FÅR

Fåret er et vigtigt og kendt dyr på Færøerne. Der lever faktisk flere får end mennesker på øerne! Fårene går frit rundt på fjelde og skråninger, også på de mest stejle steder. Færingerne bruger fårene til uld og kød, og en af de mest kendte retter på Færøerne er skærpekød, som er tørret fårekød. Fåret har derfor stor betydning for både madkultur, økonomi og traditioner.

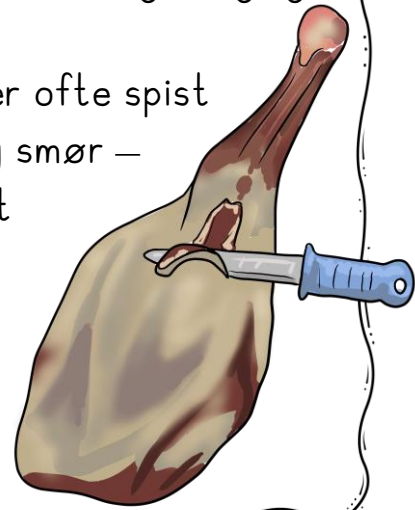

SKÆRPEKØD

Skærpekød er en særlig færøsk ret, som laves af fårekød, der er blevet tørret i den friske havluft. Kødet hænger udenfor i flere måneder, og vinden og luften gør, at det får en helt særlig smag.

Når kødet er tørt og klar til at spise, kaldes det skærpekød. Det lugter lidt stærkt, men mange færingers synes, det smager rigtig godt.

Skærpekød bliver ofte spist med rugbrød og smør – og det er en helt særlig færøsk delikatesse..

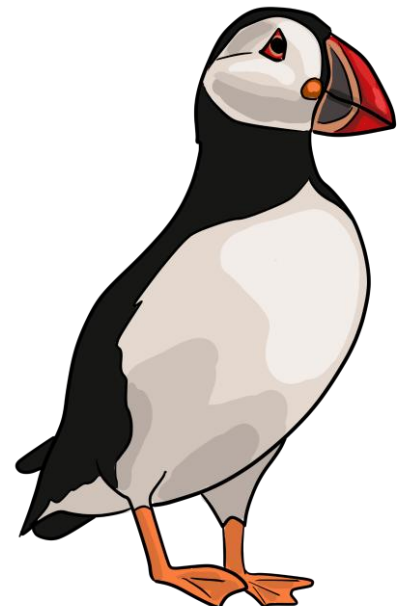

SØPAPEGØJEN

Søpapegøjen er en af de mest kendte fugle på Færøerne. Færingerne kalder den "Lundi". Fuglen er på størrelse med en due, og den kan svømme under vandet med sine vinger.

Om sommeren er der mange tusinde søpapegøjer på Færøerne. De bygger reder i græsset på toppen af klipperne, og vender tilbage til den samme rede hvert år.

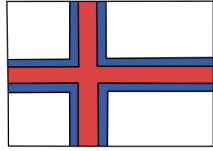
De lægger kun et æg, og fanger fisk i vandet, som de fodrer deres unge med.

OPGAVER

SÆRLIGE FÆRØSKE TING

Sæt pil fra sætning eller billede til det ord, det passer til, i midten.

Der er flere end
der er mennesker.

En stor tandhval,
som ligner en stor
delfin.

Varði

STENBUNKE

Særlig færøsk
ret som laves
af fårekød.

GRINDEHVAL

En bunke af sten,
som blev brugt til
at vise vej.

FLAG

Blev brugt
første gang i
1922.

SKÆRPEKØD

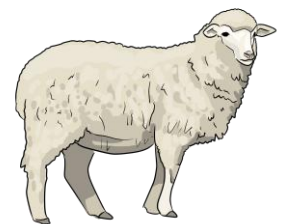

Har en stærk
lugt.

En fugl, som
lever ved
klipperne.

FÅR

SØPAPEGØJE

Man fanger dem for at
få mad og spæk.

Lundi

DET FÆRØSKE SPROG

På Færøerne taler man **færøsk**, som er et gammelt sprog fra vikingetiden. Det ligner islandsk, men der er også mange forskelle. Færøsk har nogle særlige lyde og ord, som ikke findes på dansk, og det kan være svært at læse, hvis man ikke kender sproget.

Færøsk bruger samme alfabet som det danske, men har nogle bogstaver og udtaler, der er anderledes.

Fx udtales "hv" som "kv", så ordet "hvalur" (hval) lyder som "kvalur".

Der er også mange stille bogstaver, som ikke bliver sagt, selvom de står i ordet. Det kan gøre det svært at stave rigtigt, selv for færinger!

Der er også særlige bogstaver i færøsk, som "ð" (edh), der nogle gange lyder som et blødt "d" – og andre gange slet ikke bliver udtalt.

Færingerne lærer dansk i skolen fra 3. klasse, så de fleste kan tale begge sprog. Mange færinger tager også til Danmark for at studere videre.

I gamle dage måtte man ikke bruge færøsk i skolen og kirken. Man måtte kun bruge dansk. Men færingerne holdt fast i deres sprog ved at synge og danse kædedans med gamle remser og historier. Det var med til at redde sproget.

I dag er færøsk et levende sprog, som børn lærer fra de er små. Det er en vigtig del af færingernes kultur og identitet.

SMÅ ORD OG HILSNER

DANSK

FÆRØSK

Hej

Hey

Hvordan går det?

Hvussu gongur?

Det går godt

Tað gongur væl

Hvad hedder du?

Hvussu eitur tu?

Jeg hedder [navn]

Eg eiti [navn]

Vi ses!

Vit síggjast!

I lige måde

Í líka máta

Tak

Takk

Farvel

Farvæl

Ja

Ja

Nej

Nei

Hvad?

Hvat

Undskyld

Orsaka

FAMILIE

DANSK

FÆRØSK

mor

mamma

far

babba

datter

dóttir

søn

sonu

bedstemor

omma

bedstefar

abbi

DYR

grindehval

grindahvalur

sæl

kópur

søpapegøje

lundi

får

seyður

fisk

fiskur

TING OG STEDER

DANSK

FÆRØSK

kirke

kirkja

båd

bátur

skærpekød

skerpikjøt

tunnel

tunlar

Færøerne

Føroyar

Danmark

Danmark

fjelde

fjöll

grotte/hule

helli

Torshavn

Tórshavn

by (lille)

bygd

fjord

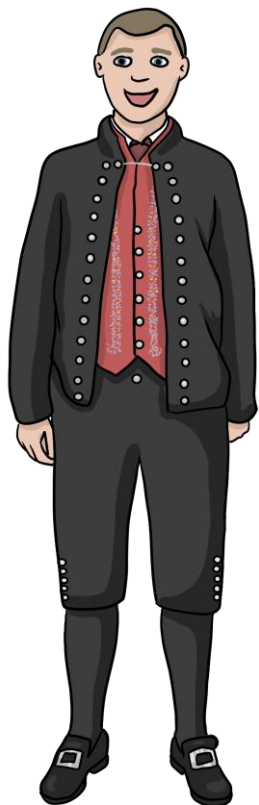
fjørdur

lufthavn

flogvøllur

OPGAVER

HVAD SIGER DE?

hey

Hvussu
gongur??

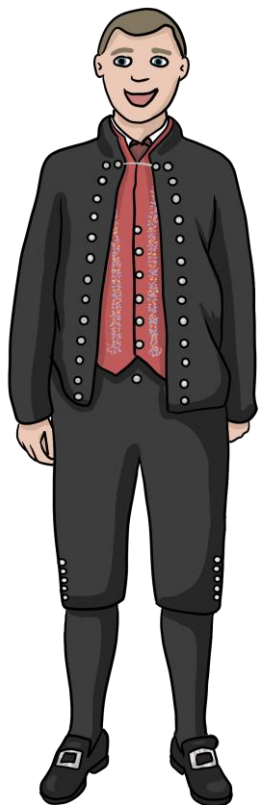
hey

Tað gongur
væl.

OPGAVER

HVAD SIGER DE?

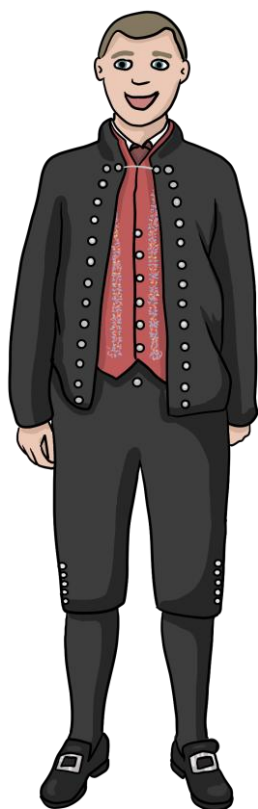

Hvussu eitur tu?

Eg eiti Tanja

Farvæl!

Vit síggjast!

Empty speech bubble for the man's response.

Empty speech bubble for the woman's response.

Empty speech bubble for the man's response.

Empty speech bubble for the woman's response.

OPGAVER

HVAD ER DET?

omma

grindahvalur

bátur

kópur

fiskur

lundi

skerpikjót

fjördur

SANDT ELLER FALSK?

Er det sandt eller falsk? Sæt kryds.

sandt

falsk

Færøerne ligger mellem Island og Norge.

Der bor flere får end mennesker på Færøerne.

Det færøske flag hedder "Flappen".

Søpapegøjen kaldes "Lundi" på færøsk.

Færøerne var først en del af Island.

Kvindernes nationaldragt er pyntet med fjer.

Der bor ingen farlige dyr på Færøerne.

Færøerne har nogle af verdens bedste laks.

Der bor flest mennesker på Mykines.

På Færøerne skifter vejret ofte.

Færøerne har meget varme somre.

Færingerne lærer dansk fra 3. klasse.

HVAD HAR JEG LÆRT?

Hvad har du lært om Færøerne nu? Skriv løs på linjerne.

Jeg har lært at

.....

Jeg har lært at

.....

Jeg har lært at

.....

Jeg har lært at

.....

Jeg har lært at

.....

Jeg har lært at

.....

Jeg har lært at

.....